

صعود قیمت دلار در بازار داخلی

برخی از تحلیل گران معتقدند سقوط هرات و قطع روابط تجاری با افغانستان باعث صعود قیمت دلار در بازارهای داخلی می‌شود.

به گزارش سایت خبری پرسون، نگرانی معامله‌گران از وضعیت هرات افغانستان، قیمت دلار را در معاملات پشت خطی صعودی کرد. در حالی که بازار رسمی ارز از روز دوشنبه تعطیل بود، ناامنی‌های ایجاد شده در افغانستان موجب شد در روزهای تعطیل، خریدهای احتیاطی افزایشی پیدا کند، به طوری که اسکنااس آمریکایی روز شنبه در این معاملات بالای مرز ۲۷ هزار تومانی معامله شد و حتی در مقاطعی محدوده ۲۷ هزار و ۴۰۰ تومان را به خود دید. با وجود جوسازی‌های صورت گرفته پیرامون مساله افغانستان، بررسی‌ها نشان می‌دهد برخی موارد درباره تحلیل اثر هرات افغانستان بر بازار داخلی نادیده گرفته شده است.

اول اینکه با قطع شدن روابط تجاری، واردات ایران از افغانستان کاهش پیدا کرده است و با توجه به حجم قابل توجه واردات غیررسمی از کشور همسایه، فشار ارزی کمتری به بازار داخلی وارد می‌شود. این مساله اثر قطع صادرات به کشور همسایه و ارزآوری حاصل از آن را نیز کاهش می‌دهد. در واقع، با توجه به سهم واردات غیررسمی (قاچاق)؛ خروج و ورود ارز از ایران به افغانستان در یک تعادل قرار داشت که تعطیلی این بازار هم از سهم عرضه و هم از سهم تقاضای ارزی تقریباً در یک سطح کاسته است.

دوم اینکه، اسکنااس بازار داخلی بیشتر از سوی بازار متشکل ارزی تامین می‌شود و نقش هرات و بازارهای همسایه در تامین اسکنااس کاهش پیدا کرده است. در نتیجه اختلال در بازار هرات نمی‌تواند اثر زیادی بر بازار اسکنااس داخلی داشته باشد.

سوم اینکه، اگر چه فعلاً تجارت بین ایران و افغانستان دچار اختلال شده است، ولی این مساله پایدار نیست و احتمالاً طی روزها و هفته‌های آتی تجارت دو کشور از سر گرفته خواهد شد. در واقع گره هرات چنان که گفته می‌شود، باز نشدنی نیست و گذر زمان و عبور از هیجانات مقطعی، اثرگذاری این متغیر را کاهش خواهد داد. عده‌ای حتی اعتقاد دارند با باز شدن رسمی بازار از امروز، میزان عرضه ارز توسط بازارساز در اندازه‌ای رشد خواهد کرد که اجازه رشد بیشتر قیمت را ندهد.

تصویر رابطه تجاری ایران و افغانستان

آمارهای رسمی نشان می‌دهد حجم صادرات ایران به افغانستان در سال ۹۹ بالای ۲ میلیارد دلار بوده است. در مقابل واردات ایران از افغانستان بر اساس آمارهای رسمی بسیار اندک و در سال ۹۹ کمی بیش از ۴ میلیون دلار بوده است. با وجود این، بسیاری از تحلیل‌گران عنوان می‌کنند که بیشتر واردات ایران از افغانستان به صورت قاچاق بوده و از طریق غیررسمی صورت گرفته است. به باور این دسته، اگر عامل تجارت غیررسمی را در نظر بگیریم، در رابطه تجاری ایران و افغانستان تعادل وجود داشته است و از دست رفتن موقت بازار کشور همسایه، اگرچه ارزآوری کشور را کاهش می‌دهد، هم‌زمان ارزی را نیز پایین می‌آورد.

در کنار این بر اساس آمارهای رسمی، افغانستان جزو ۴ شریک تجاری اول ایران نبوده و حجم تجارت ایران با کشورهای چین، عراق، امارات و ترکیه بالاتر بوده است. آمارهای رسمی همچنین نشان می‌دهد میزان صادرات ایران به افغانستان در سال ۹۷ حدود ۳ میلیارد دلار بوده است، ولی در سال‌های ۹۸ و ۹۹ صادرات ایران به همسایه شرقی کاهش پیدا کرد و به حدود ۲ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار رسید.

بازار متشکل؛ تامین‌کننده اسکنااس

برخی از معامله‌گران عنوان می‌کنند که بخشی از تقاضای اسکنااس دلار بازار ایران از سوی بازار هرات افغانستان تامین می‌شده است. به باور این دسته از افراد، اختلال در بازار کشور همسایه می‌تواند تامین اسکنااس آمریکایی در بازار داخلی را دچار مشکل کند. با این حال، بخش زیادی از کارشناسان باور دارند که در ماه‌های اخیر، بیشتر اسکنااس مورد نیاز بازار داخلی از طریق بازار متشکل ارزی تامین شده است. در واقع دولت با ایجاد بازار متشکل ارزی سعی کرد که اثرگذاری بازارهای حاشیه ایران را کاهش دهد و با سیاست‌های تشویقی صادرکنندگان را ترغیب کرد که ارز خود را در بازار متشکل ارزی عرضه کنند. به این ترتیب، به نظر می‌رسد چالش تامین اسکنااس بازار دیگر وابسته به بازارهای همسایه نیست و قیمت‌گذاری اسکنااس دلار بیشتر تحت تاثیر بازار متشکل ارزی قرار دارد.

اختلال هرات موقت خواهد بود

بر اساس صحبت‌های کارشناسان، به نظر می‌رسد اختلال‌های تجاری ایجاد شده بین ایران و افغانستان، موقت خواهد بود. در واقع طی روزهای آتی تجارت با هرات از سر گرفته خواهد شد. آخرین خبرها نیز نشان‌دهنده آن بود که صرافی‌ها و فعالان ارزی بازار هرات فعالیت خود را از سر گرفته‌اند و حداقل طالبان در شرایط کنونی، مانعی برای معاملات این دسته ایجاد نکرده‌اند. شرایط فعلی هرات ممکن است در کوتاه‌مدت اختلال و نوسان قیمتی در بازار داخلی ایجاد کند ولی در بلندمدت تعاملات دو کشور از سر گرفته خواهد شد و با باز شدن گره هرات، از این سو، فشار زیادی به بازار وارد نخواهد

شد.

در روزهای گذشته نوسان‌گیران با جوسازی پیرامون عامل هرات توانستند قیمت دلار را مقداری بالا بیاورند، ولی برای اینکه رشد قیمت دلار طی روزهای آتی ادامه پیدا کند، بازار نیازمند متغیرهای تازه‌ای است.

عوامل سیاسی رشد دلار

عده‌ای از فعالان باور دارند که علت افزایش قیمت دلار در روزهای تعطیل، اتفاقات افغانستان نبوده است. این عده تاکید دارند که کاهش امیدهای معامله‌گران برای لغو تحریم‌ها، زمینه‌ساز افزایش خریدهای احتیاطی معامله‌گران بود. روز پنج‌شنبه، رابرت مالی، نماینده ویژه آمریکا در امور ایران ادعا کرد که ایران همکاری لازم را برای احیای توافق برجام انجام نمی‌دهد. وی در ادامه عنوان کرد که بازگشت آمریکا به توافق هسته‌ای ایران موضوعی نیست که بتوانیم آن را کاملاً تحت کنترل داشته باشیم. در واقع او ادعا می‌کرد که باید خود را برای دنیای بدون توافق هسته‌ای آماده کنیم. به باور برخی فعالان، این اظهارات سیگنال دیگری بود که نشان می‌داد مسیر رسیدن به یک توافق هسته‌ای آسان نخواهد بود.

در این میان سیگنال متناقضی در روزهای اخیر به بازار ارسال شد که می‌تواند زمینه‌ساز احتیاط خریداران بازار دلار شود. میخاییل اولیانوف، سفیر روسیه در وین که در مذاکرات احیای توافق هسته‌ای برجام شرکت داشته در واکنش به اظهارات نماینده ویژه وزارت خارجه آمریکا در امور در ایران، گفته است که مذاکرات به زودی از سر گرفته می‌شود. اولیانف در حساب توئیتر خود خطاب به رابرت مالی، نماینده ویژه وزارت خارجه آمریکا که در مذاکرات احیای برجام و گفت‌وگوهای غیرمستقیم با ایران درباره آینده این توافق حضور داشت، نوشته است: «راب عزیز، هنوز برای بدبین بودن خیلی زود است.» سفیر روسیه در توئیتری نوشته است: «گفت‌وگوهای وین به زودی از سر گرفته خواهد شد. شانس احیای برجام واقعی به نظر می‌رسد، هرچند به‌طور کامل هم تضمین شده نیست.»

نقاط حساس در بازار دلار

به گفته تحلیل‌گران فنی در صورتی که دلار امروز بتواند از محدوده ۲۷ هزار و ۵۰۰ تومانی عبور کند، با فشار جدید تقاضا مواجه خواهد بود. اگر قیمت دلار بالای محدوده ۲۷ هزار و ۵۰۰ تومان باقی بماند، سکه امامی نیز توان تثبیت بالای مرز ۱۲ میلیون تومان را خواهد داشت و حتی ممکن است به سوی مقاومت ۱۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان حرکت کند. البته عده‌ای از تحلیل‌گران باور دارند که در صورت عدم تثبیت دلار بالای مرز ۲۷ هزار و ۵۰۰ تومانی، شانس اصلاح اسکناس آمریکایی به سوی محدوده ۲۶ هزار و ۵۰۰ تومان وجود خواهد داشت.

منبع: دنیای اقتصاد